

## İmamlık ve Cemaat Halinde Namaz Kılma İle İlgili Meseleler 2

İmam ile imama uyanın yerleri hükmen bir olmalıdır. Aralarında yüksek boylu bir duvar olup imamın görülmesini veya sesinin işitilmesini engelliyorsa bu durumda o imama uymak sahih olmaz.

Yine, imam ile imama uyan arasında veya imama uyan birisi ile öndeki saf arasında uzaklık bulunsa bakılır: Eğer namaz mescid dışında kılınıyorsa ve aradaki mesafe bir saf bağlanacak miktardan az ise, imama uymak sahih olur. Fakat mesafe bundan daha çok ise uymak sahih olmaz. Ama namaz mescid içinde kılınmakta ise, aradaki uzaklık ne olursa olsun imama uymaya engel olmaz. Bununla beraber bazı alimlere göre, Beytül-makdis gibi pek geniş olan mescidlerde, saflar arasında bağlantı olmaksızın mescidin en uzak bir yerinde durup imama uyulması caiz değildir.

Yine, camide veya başka bir yerde imam ile imama uyan bir kimse arasında kayık geçecek büyüklükle bir ırmak veya araba yürüyecek genişlikle saflardan boş bir yol bulunsa, imama uymaya engel olur. Cemaate kavuşmak için koşa koşa yürümek mekruhtur, saygıya aykırıdır. Bu gibi davranışlardan daima sakınmalıdır.

Cemaatin birçok kişiden ibaret olması şart değildir. Bir kişi ile de cemaatin fazileti elde edilir. İmama uyan kişinin veya mümeyyiz bir çocuk olması yeterlidir. Bunun için evde ailece cemaatle kılınan namaz da, yalnız başına kılınan namazdan kat kat faziletlidir. Mescidlerde ve camilerde cemaatle kılınan namazların fazileti daha çoktur. Namazda imama uyan bir kişi ise, imamın sağında durur, iki ve daha çok kimseler olunca, imamın arkasında dururlar. Cemaatin imamdan ilerde durması ise caiz değildir. Bu hususta secde yeri değil, ayakların yeri esas alınır. Cemaatin topuklarının imamın ayak topuklarından ilerde olmaması yeterlidir. İmama uyan kimse, imama uymayı niyet etmeli ve kıldıkları farz namaz aynı olmalıdır. Bunun için bir kimse imama uymayı niyet etmeksizin ona uysa veya kendisi öğle namazını kılmak istediği halde imam ikindi namazını kıldırmakta olsa, imama uyması caiz olmaz. İmamın sesi kafi gelmezse, cemaatten biri tarafından iftitah ve intikal tekbirleri yüksek sesle alınır ve rükûdan kalkarken de "Rabbena ve lekel-hamd" denilir, yüksek sesle yine selâm verilir. Bu bir tebliğ, bir bildirimdir. Ancak tekbirler alınırken iftitah ve intikal tekbirleri olarak alınmalıdır, yalnız bildirme için alınmamalıdır. Eğer ilk tekbir ile namaza başlamaya niyet edilmez ise, bunu alan namaza başlamış olmaz. Diğerleri de tesbih, tahmid ve intikal tekbirleri olarak alınmazsa, sevabdan mahrum olmayı gerektirir. İmamın sesi yettiği takdirde bu tebliğe gerek kalmayacağından, bu durumda bu tebliğ işi mekruh olur. Buna müezzin olanlar dikkat etmelidirler.

İmamın namazı bitirirken birinci selâmı ikinci selâmdan daha yüksek sesle söylemesi bir sünnettir. Çünkü yüksek sesle söylenmesi cemaate bir bildiridir. Bu bildiriye ihtiyaç ise, daha çok birinci selâmda görülür. İmam selâm verince, imama uyan kimse de teşehhüdü bitirmiş ise selâm verir. Salat-Selâm ve duayı bitirmek için selâm vermeyi geciktirmez. Teşehhüdü bitirmeden selâm vermesi de caizdir.

İmam namazdan sonra iki tarafa selâm verirken "Aleyküm" sözü ile Hafaza meleklerini ve bütün cemaati kaseder. Cemaatten her biri de sağ tarafa selâm verirken o taraftaki meleklerle cemaati ve imam eğer o tarafta veya kendi hizasında ise imamı da kaseder. Sol tarafa selâm verirken de o taraftaki meleklerle cemaati ve imam o tarafta ise imamı

kasdederek onlara selâm vermiş olur. Yalnız başına namaz kılanlar da bu selâm ile yalnız Hafaza meleklerini kasdederler.

Cemaat selâmdan sonra: "Allahümme entesselâmü ve minkesselâm, tebarekte ya zelcelâli vel-ikram" cümlesi okununcaya kadar yerlerinde dururlar. Sonra yerlerinden kalkıp sünneti veya duayı başka uygun bir yerde tamamlarlar. Farzdan sonra saffı bozmaları müstahabtır. Bunu yapmakla sonradan gelenler namazın tamamlanmış olduğunu anlarlar. İmam selâm verince bakılır: Eğer namaz tamamlanmışsa, imam serbesttir. Dilerse sağ tarafına, dilerse sol tarafına döner. Böylece kibleyi sağ veya sol tarafına alır ve öylece oturur. Dilerse çıkıp işine gidebilir. Eğer karşısında namaz kılan yoksa, dilediği takdirde cemaate doğru döner. Namaz kılanın yüzüne karşı dönüp durmaz; çünkü namaz kılanın yüzüne karşı oturmak mekruhtur. Fakat namaz bitmiş olmayıp, kılınacak sünnet bulunursa, imam "Allahümme entesselâmü ve minkesselâm" denilinceye kadar yerinde durur, sonra kalkar ve sağa, sola, ileriye veya geriye çekilerek o sünnet namazı kılar. Eğer kendisi başka bir şeyle uğraşmayacaksa, bu sünneti gidip evinde kılabilir. Çünkü sünnetlerin evde kılınması daha faziletlidir. Ancak cemaatin imam hakkında kötü bir zan besleyecekleri düşüncesi varsa, imamın sünnetleri eve gitmeden kılmalıdır. (Devamı var)